

จะเตรียมตัวเผชิญโลกอย่างไรดี

โดย

พระเมธีจ ทัตตชีโว

รองเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย

ปัจฉิมนิเทศ

แด่นักศึกษาพยาบาล ปี 4 วิทยาลัยพยาบาล โรงพยาบาลหัวเฉียว

18 มีนาคม 2531

คำนำ

นาน ๆ อาตมาจึงจะย้ายไปตามโรงพยาบาลเสียทีหนึ่ง ถ้าไม่จำเป็นต้องไปเยี่ยมใครแล้วก็ไม่อยากจะเข้า ไม่ค่อยจะถูกโรคกัน แต่วันนี้มีโอกาสมาอยู่ท่ามกลางนักศึกษาพยาบาลปีสุดท้าย รู้สึกคุ้น ๆ เหมือนอยู่ท่ามกลางสาธุชนในชุดขาวที่วัดอย่างนั้น

ตามธรรมดา จะคุยกับพยาบาลก็ต้องเอาบท "อันความกรุณาปราณีจะมีใครบังคับก็หาไม่" มาใช้หรือไม่ก็ต้องเทศน์บท "เมตตาธรรมค้ำจุนโลกา" อะไรทำนองนั้น แต่เนื่องจากอาตมาเห็นว่า พวกเขาจะต้องออกไปเผชิญโลกและโรค ในอีกไม่กี่วันข้างหน้าแล้ว ก็เลยย่นธรรมะบทพิเศษมาเทศน์ให้ฟังในหัวข้อว่า "จะเตรียมตัวเผชิญโลกอย่างไรดี ?" ให้ได้เตรียมตัวเองให้ดีเสียก่อน ค่อยไปแสดงความเมตตากรุณากับคนไข้จะเป็นการดีกว่า

คนที่ดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จนั้น ลำพังแต่ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ให้เก่งเท่าเก่งก็เอาตัวไม่รอด เพราะจะไปกระทบกระทั่งกลางทางเสียหายหมด ไม่มีใครอยากเข้าใกล้ อาตมาเป็นห่วงก็เลยต้องยกเอาคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเทศน์ให้เขาฟัง เป็นปัจฉิมนิเทศ ตามธรรมเนียมโบราณเมื่อเทศน์แล้วก็เห็นว่า คนอื่น ๆ ก็น่าจะได้รับประโยชน์จากธรรมะนี้ด้วย เพราะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นของกลาง จึงได้ให้ฝ่ายวิชาการเขานำไปจัดพิมพ์

เพราะฉะนั้น ใครที่เพิ่งจบการศึกษามาใหม่ ๆ อยากจะเตรียมตัวออกไปเผชิญโลก หรือใครที่อยากจะประสบโชคกลางและความสำเร็จในชีวิตละก็ เชิญอ่านเอาตามสบายเถอญ

เจริญพร

พระเมธีจ ทัตตชีโว

มิถุนายน 2531

สารบัญ

- ... ทำไมต้องมีปัจฉิมนิเทศ
- ... เวิร์กช็อปวิชา
- ... ทำอย่างไรชีวิตจึงประสบความสำเร็จ
- ... ทนนะลูก
- ... เส้นหัวของคน 4 ระดับ
- ... 3 ส. สุดยอดของความอดทน
- ... คนต่างจากสัตว์อย่างไร
- ... เอาจุญด้วยนะลูก
- ... ทำอย่างไรให้ได้ดี
- ... บุคคล 3 ประเภท
- ... ทำดีแล้วอย่าร้อนใจ
- ... อย่าหาความสุขบนความทุกข์ของผู้อื่นนะลูก
- ... คีล 5 คุณค่าของความเป็นคน
- ... โทษฐานของการโกหก
- ... วัคซีนป้องกันสารพัดโรค
- ... สรูปคุณธรรม 3 ประการ
- ... วิธีสร้างคุณธรรม 3 ประการ

จะเตรียมตัวเผชิญโลกอย่างไร

เจริญพร(ท่านคณาจารย์ และนักศึกษาทุก ๆ ท่าน การบรรยายธรรมในวันนี้ ถ้าจะว่าไปแล้ว ก็ถือว่าเป็นการปัจฉิมนิเทศ สำหรับผู้ที่กำลังจะจบการศึกษา การบรรยายธรรมในลักษณะนี้ เป็นประเพณีที่มีมาตั้งแต่ก่อนสมัยพุทธกาลก็ว่าได้

ทำไมต้องมีการปัจฉิมนิเทศ

จะขอยกตัวอย่าง เรื่องของจันทโครพ เป็นหลักฐานยืนยันอย่างดีเลยว่า ตั้งแต่รุ่นปู่ ยา ตา ทวด หรือในสมัยโบราณนะ เวลาจบการศึกษาแล้ว จะต้องมีการปัจฉิมนิเทศกัน เป็นการสรุปให้กับลูกศิษย์ฟังว่า วิชาการที่อุตสาหะเล่าเรียนเขียนอ่านกันมาแทบล้มประดาตายนั้นนะ จะนำไปใช้ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร จึงจะทำให้อนาคตเจริญรุ่งเรือง

เรื่องจันทโครพนี้เป็นนิทานที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก แล้วเขาก็เอามาทำเป็นบทละคร บทลึกลับไป เค้าโครงเรื่องสั้น ๆ ก็คือ จันทโครพ (พอเรียนจบแล้วก็กราบลาพระอาจารย์กลับบ้านกลับเมือง พระอาจารย์จึงมอบของสำคัญให้ 2 สิ่งด้วยกัน

สิ่งหนึ่ง คือ ให้พระขรรค์ บอกว่าเป็นอาวุธป้องกันตัว สิ่งที่ 2 ให้มอบโดยมีข้อแม้ว่า ห้ามเปิดกลางทางนะ แล้วก็ให้ศีลให้พรด้วยความกระหายใคร่รู้ ในระหว่างทาง จันทโครพก็ขัดคำสั่งพระอาจารย์ แอบไปเปิดมอบ ไปเจอนางงามเข้า แล้วก็เลยได้เสียกัน แล้วในที่สุดก็ถูกโจรป่าแย่งภรรยาที่เกิดจากผอบนั้นแหละ สำหรับรายละเอียดเรากงเคยฟังกันมาแล้วนะ

ถ้าเราฟังในเชิงสนุกละก็ เราจะได้อะไรเท่าที่ควรจะได้ แต่ถ้ามองในอีกทรวงหนึ่ง ในแง่ของครูบาอาจารย์ หรือผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาละก็ จะสรุปลงได้ทันทีเลยว่า จริง ๆ แล้วในชีวิตของคนเรา ถ้าจะหาความก้าวหน้าในชีวิต หลังจากจบการศึกษาแล้ว สิ่งที่ต้องระวังอย่างมาก ก็คือ

ประการแรก จะต้องเป็นคนที่มีความอดทนกันมาก ๆ เพราะถ้าไม่อดทนแล้ว ชาตินี้จะเอาดีได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องอดทนที่จะประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ อย่าเป็นคนมักง่ายเด็ดขาด

ประการที่ 2 เป็นเรื่องของกรรมไม่รู้จักเลือกคู่ครอง นี่ก็เป็นอีกลักษณะหนึ่ง ที่อาจจะทำให้ตัวของเรตกต่ำเหมือนกับเรื่องจันทโครพนั้นแหละ

เวรประจำวิชา

ส่วนลักษณะอื่น ๆ เท่าที่ค้นคว้าในพระไตรปิฎก พบว่าขึ้นอยู่กับจุดบอดของวิชาการแต่ละสาขาวิชาชีพ มักจะมีข้อบกพร่องประจำวิชาอยู่เนื่องจากยังเป็นเพียงวิชาการทางโลก จะยกตัวอย่างให้ดูก็ได้ เช่น

ทหาร ถ้าไม่ระมัดระวังละก็ เสรประจำวิชาคือ เสรฆ่าสัตว์ตัดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งฆ่าคน ดังนั้นต้องรู้จักป้องกันก่อน จะเกิดเหตุ เช่น สร้างความมั่นคงภายในประเทศ เป็นมิตรกับเพื่อนบ้าน เพื่อหลีกเลี่ยงสงคราม ไม่ต้องฆ่าฟันกัน ทำได้อย่างนี้ก็จะปลอดภัย อาตมา สมัยเป็นนักศึกษา เรียนทางด้านการศึกษา หรือสัตวบาล บาบประจำวิชา ก็คือฆ่าสัตว์ ได้แก่ฆ่าสัตว์ ทั้งฆ่าแมลง ไปจนถึงฆ่าวัว ฆ่าควาย แต่ไม่ถึงกับฆ่าคนหรอก ก่อนบวชไปฆ่าสัตว์อยู่หลายปี ฆ่าไปเยอะเหมือนกัน ฆ่าเองก็มาก กว่าจจะรู้ว่า เอ๊ะ ! ชักไม่เข้าท่าซะแล้วก็ถลาลี้กไปเสียหลายปี เลยตัดสินใจมาบวชดีกว่า

จะได้เอาบุญไปไถ่บาปให้เจ็จางลงบ้าง เรียนทางด้านกฎหมายไม่ว่าจะไปเป็นทนาย หรือไปเป็นผู้พิพากษาที่ต้องระวังให้มากคือเวรมุสา

เรียนทางด้านศิลปะการแสดง ไม่ว่าจะเป็นนักร้องนักรำ นักแสดง นักดนตรี เนื่องจากวงการนี้เป็นเรื่องของการรักสวยรักงาม รักการสร้างอารมณ์ ถ้าไม่ระวังให้ดี จะมีเวรกาเม คือ เรื่องชู้สาวจะตามมา

เรียนทางด้านการศึกษา การพยาบาล ก็มีเวรประจำตัวอีกเหมือนกัน ไม่ใช่ไม่มี คือถ้าพลาดนิดเดียวจะจาก เป็นเทวดา ก็อาจจะกลายเป็น ยมทูต ไปได้ เราจะต้องดูแลชีวิตของคน ถ้ารักษาด้วยความระมัดระวัง ก็ได้ชื่อว่า

เป็นเหตุสุดจากสวรรค์ทีเดียว สำหรับคนไข้อย่างนี้ ไม่มีทางรักษาหายแน่ มีสิทธิ์ตายร้อยเปอร์เซ็นต์ถ้าเราทำตัวดี ๆ รู้จักให้กำลังใจเขา ซึ่งทางบุญ ให้ใจของเขาอยู่ในบุญในกุศลอย่างนี้ถึงจะ ตายก็ตายด้วยความสงบ ตายไปแล้วมีสิทธิ์ไปเป็นเทวดา เป็นนางฟ้า แต่ถ้าเราไม่รู้จักระวังให้ดี ซ้ำยังไปทำให้คนไข้อารมณ์ขุ่นมัว มีความเข้าใจผิดในเรื่องโลกเรื่องชีวิต มีความหลงงมงาย เขาตายไปแล้ว ก็จะไปอยู่ที่ ๆ ไม่ค่อยจะดีนัก เราก็จะกลายเป็นยมทูตไป

ด้วยเหตุที่ แต่ละวิชามีจุดบอดอยู่อย่างนี้เอง เพราะฉะนั้นก่อนจะสิ้นการศึกษา ครูบาอาจารย์ทั้งหลาย ท่านถึงต้องมานั่งอบรมสั่งสอนให้ลูกศิษย์รู้จักระมัดระวังที่จะนำวิชาการต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปแล้วนั้น ไปใช้อย่างมีจรรยาบรรณ และมีประสิทธิภาพ ไม่งั้นเดียวพลาดแล้วจะเสียหายมาถึงครูได้

ทำอย่างไรชีวิตจึงจะประสบความสำเร็จ

อาตมาจะขอนำธรรมะที่เป็นหลักกลาง ๆ ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสเอาไว้ สำหรับผู้ที่จะต้องออกไปทำงาน หรือไปเผชิญโลกซึ่งจำเป็นจะต้องจับหลักให้ได้เสียก่อน แล้วใช้ภูมิปัญญาของพวกเรา ในการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป ข้างหน้าเอาเองก็แล้วกัน พระองค์ตรัสเอาไว้ว่า ผู้ที่จะดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นจะต้องมีคุณธรรม 3 ประการ คือ

1. ทนนะลูก
2. เอาบุญด้วยนะลูก
3. อย่าหาความสุขบนความทุกข์ของผู้อื่นนะลูก

ทนนะลูก

คนที่ได้ศึกษาวิชา การสาขาใด ๆ มากก็ตาม ถ้าจะให้ให้นำวิชาเหล่านั้นไปใช้ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วละก็ คุณธรรมข้อแรกที่เขาจะต้องมี คือ **ความอดทน** หลาย ๆ คนก็คิดว่าฉันก็มีความอดทนอยู่แล้ว ถ้าไม่มีคงไม่เรียนมาจนจบได้ขนาดนี้ ขอเตือนสักนิดหนึ่งนะ เพราะคนส่วนมาก มักไม่รู้ว่ตัวเองยังไม่รู้ เรื่องของความอดทนนี้ ก็มักจะคิดดูเบาว่าเป็นเรื่องง่าย ๆ ได้ยินมาตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้ว แต่เอาเข้าจริง ๆ มีไม่กี่คนหรอกที่รู้จักความอดทนกันจนถึงแก่น เรามาดูกัน

เรื่องของความอดทนนั้น มีอยู่ 4 รูปแบบด้วยกัน ดังนี้คือ

รูปแบบที่ 1 อดทนต่อความยากลำบากตรากตรำ ได้แก่ความอดทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศ จะหนาว จะร้อน จะอ่อน จะแข็ง จะลุ่ม จะดอน ก็ต้องทนกันไป แหม หน้าหนาวนี่อยากได้เสื้อกันหนาวสวยๆสักตัว อยากจะได้เครื่องทำน้ำอุ่นสักเครื่องแต่มันไม่ค่อยจะมีสตางค์ ก็เลยต้องทนต่อความลำบากตรากตรำกันเอาหน่อย โดยเฉพาะชีวิตพยาบาลอย่างพวก

เราก็ต้องอดตาหลับขับตานอนกันเก่งเป็นพิเศษ เพราะต้องเผ้าไข้ ซึ่งเราก็ได้รับการฝึกกันมาแล้วอย่างดีจนชำนาญ เพราะฉะนั้นจะไม่อธิบายกันมากละ

รูปแบบที่ 2 คือ อดทนต่อทุกขเวทนาได้แก่อดทนต่อความเจ็บไข้ได้ป่วย นี่ก็อีกเช่นกัน แทบจะไม่ต้องอธิบายอะไรมากกับผู้ที่เรียนมาทางด้านกายการแพทย์ การพยาบาล เพราะว่าเราอยู่กับคนไข้ทุกวัน ย่อมรู้ซึ่งดีว่า คนไข้คนไหนที่ไม่ค่อยอดทนต่อความเจ็บไข้ได้ป่วย ซี้แย เจ้าแฉ่งแฉงอน ก็ย่อมจะได้รับความทุกข์เวทนามากขึ้นไปอีก จริงไหม

รูปแบบที่ 3 อดทนต่อการกระทบกระทั่ง

ตรงนี้เอง ที่จะเป็นเครื่องบอกถึงความเจริญก้าวหน้าในชีวิตของคน บางคนทำงานร่วมกับเพื่อนไม่ค่อยได้ก็ กระทบกระทั่งนี่หน่อย ก็บ่นพรอคพวกบ้าง เพื่อนฝูงทำงานไม่ค่อยเรียบร้อยในบางเรื่อง ชักจะทนไม่ค่อยได้ บางคนก็ทนต่อระเบียบวินัยของผู้บังคับบัญชาไม่ได้ อย่างนี้เป็นต้น

ในวงการศาสนา ใครที่ไม่อดทนต่อการกระทบกระทั่ง เรากล้าพูดได้ว่าคน ๆ นั้นเท่ากับฆ่าตัวตายเสีย ตั้งแต่วันแรกที่เริ่มทำงานซะแล้ว ถ้าเขาไม่แก้ไขนิสัย ให้ดี ชาตินี้จะเอาดีไม่ได้เลย ท่านที่เป็นครูบาอาจารย์ลองนึกทบทวนดูเถอะว่า สมัยที่เรายังเรียนอยู่ เพื่อนรุ่นเดียวกันบางคนนะเรียนเก่งกว่าเรา เจริญทองก็มี เกียรตินิยมก็มี แต่ว่าหลังจากทำงานมาแล้วหลาย ๆ ปี ปรากฏว่าเราเอง กลับมีฐานะตำแหน่งหน้าที่การงานก้าวหน้าขึ้นมาตามลำดับ ๆ ขณะที่เจ้าเพื่อน เกียรตินิยมเจริญทองของเรา กลับไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรจะเป็น ทั้ง ๆ ที่เขาเรียนเก่ง ทำงานเก่ง แล้วทำไมจึงไม่ก้าวหน้า คำตอบอยู่ตรงนี้เองคือ เขาไม่อดทนต่อการกระทบกระทั่ง

หรือในหมู่พวกเรานักศึกษาพยาบาล บางคนทั้งที่หน้าตาที่ดี รูปร่างก็แข็งแรง ฐานะก็ดี อะไรรก็ดี เรียนก็เรียนเก่ง แต่ไม่ค่อยจะมีเพื่อน ในขณะที่อีกหลาย ๆ คน หน้าตาก็แสนจะชั่ววิ สุภาพก็ไม่ค่อยจะดีนัก แต่ว่าเอ๊ะ เสน่ห์เขาแรงจังเลย พรอคพวกเพื่อนฝูงที่เรียนอยู่ด้วยกันนี้รุ่มชอบรุ่มรักเขา ถามว่าทำไม คำตอบอยู่ตรงนี้เอง คือ เขาอดทนต่อความกระทบกระทั่งได้ดี เสน่ห์ของคนอยู่ตรงนี้

เสน่ห์ของคน 4 ระดับ

หลวงพ่อหลวงปู่ในอดีต ท่านพูดถึงเสน่ห์ของคนที่จะทำให้คนมีความก้าวหน้า โดยแยกออกเป็นลำดับ ๆ ได้อย่างนี้ว่า **เสน่ห์ชั้นนอก** เป็นเสน่ห์ที่เกิดจากอารมณ์ รวมไปถึงเครื่องประดับ เครื่องสำอางค์ด้วย หรือแฟชั่น ท่านยอมรับว่า อารมณ์ก็เป็นเสน่ห์เหมือนกันแต่เสน่ห์ประเภทนี้ อยู่ได้ไม่นาน เดี่ยวเดียวก็เบื่อ ต้องถอดทิ้ง เดี่ยว ๆ ก็ต้องเข้าห้องน้ำไปเปลี่ยนใหม่ หรือเขียนซ้ำกันใหม่อีก สวยอยู่ได้ไม่กี่ชั่วโมง

เส้นหย้ะกลาง เป็นเส้นหย้ะที่เกิดจากรูปว่าง ใครรูปว่างดีหุ่นดี ก็มีเส้นหย้ะมากหน่อย แต่ถึงอย่างนั้นก็เถอะ ถ้าเป็นคุณผู้หญิงก็คงไม่เกินอายุ 35 ละมั้ง เส้นหย้ะประเภทนี้ก็เสื่อมซะแล้ว ถึงกับมีคัลล่อนกันอยู่ในหมู่ชาวบ้าน เขาว่าอย่างนี้ เอ้อ สวยเท่าสวยเถอะ แต่งงานแล้วมีลูกคนเดียวก็กลายเป็นยายพะไล แสดงว่า เส้นหย้ะหมดแล้ว พอมีลูก 2 คน ก็กลายเป็นยายแรงทั้ง หนักเข้าไปอีก ถ้ามีลูก 3 คน แม่แต่แรงก็ไม่อยากทั้ง มันไม่ไหวจริง ๆ ท่านก็เลยสอนให้มองลึกเข้าไปอีกถึง เส้นหย้ะชั้นที่ 3 ซึ่งอาจจะช่วยภู่น้ำไว้ได้

เส้นหย้ะชั้นใน เป็นเส้นหย้ะจากมารยาท

บางคนรูปว่าง ก็ดีอยู่หรอก แต่ว่ามารยาทแย่ เพราะฉะนั้นทั้ง ๆ ที่ แกยงไม่ทันจะเป็นยายแรงทั้งเลย พรรคพวกก็ไม่อยากจะทำใกล้ซะแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม มารยาทนั้น ยังไม่ใช่สิ่งที้ออกมาจากใจจริง เป็นเพียงกิริยาท่าทางที่อยู่ภายนอกเท่านั้น แต่ก็จัดเป็นความงามหรือเป็นเส้นหย้ะที่ค่อนข้างจะทนกว่าเรื่องของรูปร่างหรือความสวยแต่อย่างทนไม่จริง ทีจะทนจริงละก็ ต้องเส้นหย้ะชั้นที่ 4

เส้นหย้ะชั้นในสุด เป็นเส้นหย้ะจากความอดทนโดยเฉพาะ

ทนต่อการกระทบกระทั่ง ใครทนได้มากก็จะเป็นขวัญใจของเพื่อนๆได้ แม้ครูบาอาจารย์ก็รัก และเอ็นดู จะว่าจจะกล่าวจะดักเตือนก็ไม่หนักใจ คนประเภทนี้แม้จบการศึกษาออกไปทำงาน ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานก็จะรักไม่ว่าแกจะด่าเป็นอีกา หรือว่าอ้วนยังกับเข่ง ยังกับโอง ยังไงก็ตาม เพื่อนจะรัก เพราะแกทนต่อการกระทบกระทั่งได้ดี ใครจะค่อนข้างจะอด จะแหว มีแรงแหวได้ก็แหวไปเถอะ ฉันทเฉยลูกเดียว ตั้งหน้าตั้งตาทำงาน อย่างเดียว ไม่เอาเรื่องเอาราวกับใคร คน ๆ นี้ละทีจะไปได้ดี เพราะฉะนั้น ความอดทนนี้แหละจึงเป็นเส้นหย้ะที่คงทนถาวรยิ่งนัก แล้วก็ป็นต้นทางแห่งความสำเร็จทั้งหลายด้วย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงกับตรัสเอาไว้ว่า "เว้นจากปัญญาซะแล้ว เราสรรเสริญว่าความอดทนนั้น เป็นคุณธรรมทีเลิศทีสุด" พุดง่าย ๆ ในบรรดาคุณธรรมทั้งหมดในโลกนี้ ปัญญามาเป็นอันดับ 1 ความอดทนมาเป็นอันดับ 2 ในวงการนักวิ่ง เขาบอกว่านักวิ่งทีวิ่งดีจริง ๆ นั้น นอกจากฝึกเท้าเร็วแล้ว ความอดทนจะต้องดี คือวิ่งได้อึด นั้นแหละ ถึงจะเป็นนักวิ่งชั้นเยี่ยมได้

เพราะฉะนั้น คนทีมีปัญญาอย่างเดียวก็ยังไม่รอด ต้องมีทั้งปัญญา และความอดทน พวกเราผ่านการศึกษามาขนาดนี้ ถือว่าปัญญานั้นมีพอ แต่ต่อไปนี้ใครจะแข่งใครหรือใครจะได้ดีกว่าใคร ก็อยู่ตรงความอดทนนี้แหละ ถ้าจะว่าไป ความอดทนต่อความกระทบกระทั่ง ก็ค่อนข้างจะหนักหนาสาหัสอยู่เหมือนกันนะ กว่าจจะฝึกกันขึ้นมาได้

รูปแบบที 4 คือ อดทนต่อความเข้ยว่นหรือยู่ยู่ต่าง ๆ ถือว่าเป็นสุดยอดของความอดทน อะไรบ้างทีจะเข้ยว่นหรือยู่ยู่ให้เรา ขาดความอดทนได้ ถ้าเป็นผู้ชาย โบราณท่านก็บอกไว้ให้ระวัง 3 ส. เอาไว้

3 ส. สูดยอดของความอดทน

ส.ที่ 1 สตางค์ เรื่องของเงิน ๆ ทอง ๆ ทำให้คนเสียหายนามากแล้ว หลายคนเป็นคนดีมาก อดทนอะไรต่ออะไรได้ทุกรูปแบบ แต่ว่าตกเป็นทาสของเงินตรา ในที่สุดเลยกลายเป็นนักคอร์รัปชันไปในภายหลังกินน้ำเสียตายมาก

ส.ที่ 2 คือ สตรี หรือ สุภาพบุรุษชายฉกรรจ์อีก 3 ศอกนี้แหละ เจอสาวสวยหน้าตาจิ้มลิ้มจ๊ะ ๆ จ๋า ๆ เข้าหน่อย หลงแว้วเป็นขี้ผึ้งไปเลย ตลุยมาลีบิศ มาแพ้อาภิตสุดท้ายนี้เอง จันทโครพ อุตสาหกรรมมาจนจบ ก็มาพลาดเรื่องสตรีเข้าจนได้ ถ้าเป็นพระ อุตสาหกรรมมาซะหลายปี หนอยแน่ มาสึกเพราะสีกาหน้าหวานเข้าจนได้ เพราะฉะนั้นโบราณท่านจึงสั่งนักสั่งหนาว่าระวังให้ดีนะ 2 ส. นี้ร้ายจริง คือ ส.สตรี กับ ส.สตางค์

สำหรับพวกเราที่เป็นผู้หญิง ก็ขอเตือนเอาไว้ ส.สุภาพบุรุษ ซึ่งไม่ค่อยสุภาพนัก ไประวังเอาเองเถอะ ไม่อย่างนั้นเดี๋ยวจะว่าไม่เตือน ความรู้ความสามารถมีเท่าไร ๆ กลับนำเอาออกมาใช้ไม่ได้ ก็เพราะตกไปอยู่ในอำนาจของสามี ซึ่งไม่มีคุณธรรมเท่านั้นก็หมดท่าแล้ว

ส.ที่ 3. สรรเสริญ

ลาภ ยศ ชื่อเสียงสรรเสริญต่าง ๆ ทำให้คนเสียคนมามากต่อมาก พุดง่ายๆก็คือ ความอยากเด่นอยากดังของเรานั้นแหละที่จะฆ่าตัวเราทิ้งเสีย

ความอดทนทั้ง 4 รูปแบบนี้ หากใครมีครบ ก็จะประสบความสำเร็จในชีวิต เห็น ๆ กันอยู่ข้างหน้า ใคร ๆ จะขวางก็ไม่อยู่ แม้มันกวยเตี๋ยวกวยจ๊ับ ไม่มีกับเขาสักเส้นหนึ่ง แต่ไม่เป็นไรเดี๋ยวมาเอง มาช่วยหนุนมาช่วยพยุง มาช่วยส่งเสริมเอง เพราะเรามีคุณสมบัติตรงนี้ เส้นนี้ตรงนี้แรงเหลือเกิน เพราะฉะนั้นก็ขอฝากพวกเราทุกคนไว้ในที่นี้ด้วย

ที่พูดมานี้ไม่ได้พูดเอาเอง แต่พระพุทธองค์ตรัสเอาไว้ ถ้าจะว่าโดยสรุปเป็นภาษาชาวบ้าน ๆ ก็บอกว่า ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้ หมั่นท่องเอาไว้นะ เขียนเอาไว้ที่กระจก ที่หัวนอน หรือโต๊ะแต่งตัวก็ได้ ตามที่โบราณท่านสอนว่า **"ทนนะลูก"** ไม่ว่าเรื่องอะไร ถ้าไม่ทนเสียอย่าง เดียว เก่งเท่าเก่งก็เอาดีไม่ได้ อย่าวว่าแต่พวกเราซึ่งอยู่ทางโลกเลย แม้แต่พระภิกษุ จะบวชอยู่ได้นานก็ต้องท่องคำเดียวกันนี้แหละว่า ทนนะลูก ไม่อย่างนั้นละสึกหมด ทหารจะออกรบก็ต้องท่องคำนี้เหมือนกัน ถ้าไม่ทนตายสถานเดียว นี่เป็นคำสั่งข้อที่ 1 พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเอาไว้ สำหรับผู้ที่ปรารถนาจะประสบความสำเร็จในชีวิต

คนต่างจากสัตว์อย่างไร

เคยถามตัวเองกันบ้างไหมว่า คนเรานี้ต่างกับสัตว์ประเภทอื่นอย่างไรบ้าง เรื่องรูปร่างอย่ามาพูดกัน อย่างไรก็ตามไม่เหมือนนกเหมือนกา งานก็ไม่เหมือนกันเป็นธรรมดา คนกับสัตว์นั้น ถ้าเจาะลึกกันลงไปจริง ๆ แล้ว มีส่วนทั้งที่เหมือนกันและไม่เหมือนกันอยู่ตรงนี้ ดูให้ดีนะ ตื่นเข้ามา พวกนกกา และสัตว์ต่าง ๆ มันก็ออกหากิน ถ้าใครอยู่ในชนบทจะได้เสียงการร้องกา ๆ แล้วบินไปหากิน ถ้าอยู่ในกรุงเทพฯ ก็ได้ยินแต่เสียงกระจกจกแจ๊ก ๆ มันร้องตั้งแต่พระอาทิตย์ยังไม่พ้นขอบฟ้ามันนะ มันหิว มันเตรียมจะออกหากิน เพราะฉะนั้นถ้าจะว่าไปแล้ว ทั้งชีวิตของนกชีวิตของสัตว์ เข้าก็ออกหากิน จะบุกเดี่ยวหรือไปเป็นฝูงก็ตาม เย็นอมหนาวสำราญแล้วก็กลับรังนอน กลับรังแล้วก็มิลุกมีหลาน สืบพันธุ์กันไปนั่นคือชีวิตสัตว์

ส่วนชีวิตคน โดยเฉพาะคนในยุคนี้ เริ่มใกล้เคียงกับสัตว์มากเข้าไปทุกที เข้าตื่นแต่เช้าเลย พอหงษ์ข้าวเสร็จ กินข้าวกินปลาเสร็จก็รีบขึ้นรถไปทำงาน ทำงานตลอดทั้งวันเพื่อจะหากิน ก็ปากกัดเท้าถีบกันไป ตกเย็นเลิกงานก็รีบกลับบ้านอาบน้ำอาบน้ำท่า กินข้าวกินปลา อยู่กับสามี อยู่กับภรรยาแล้วก็มิลุกมีหลาน สืบเผ่าพงศ์พันธุ์กันไป ถ้าชีวิตใครมีเพียงเท่านี้ก็ไม่ต่างจากสัตว์นักพอๆกัน ไม่ดีกว่ากันหรอก

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงต้องทรงชี้ให้เห็น ข้อแตกต่างระหว่างคนกับสัตว์ ทั้งส่วนที่เหมือนและส่วนที่ต่าง พระองค์ตรัสเอาไว้ว่า ส่วนที่คนกับสัตว์เหมือนกัน คือ **หนึ่งเรื่องกิน** ต้องหาอาหารต้องกินเหมือนกัน ไม่กินก็ตาย **สองเรื่องของกาม** คือการสืบเผ่าสืบพันธุ์ มีลูกมีหลานเหมือนกัน และ **สามเรื่องความกลัวตาย** มรณะสัญญา ไม่ว่าจะสัตว์ ไม่ว่าจะคนกลัวตายด้วยกันทั้งนั้น 3 ประการที่เหมือนกัน

แต่ส่วนที่ต่างกันก็คือ **ธรรมะสัญญา** เป็นศัพท์ทางศาสนา หมายถึงรู้ดีชั่ว รู้บุญรู้บาป รู้ควรรู้ไม่ควร ถึงเวลาจะทำมาหากินก็ด้วยความสุจริต ไม่แย่งใครกิน ไม่โกงใครกิน ธรรมะสัญญานี้แหละ ที่ทำให้คนเหนือกว่าสัตว์

เพราะฉะนั้นเมื่อมีความรู้สึกทางเพศเกิดขึ้น ก็ไม่ถึงกับไปแย่งสามีหรือแย่งภรรยาใคร รู้จักพอใจในคูครองของตน ไม่ไปฆ่าใคร เพื่อเขาจะได้ไม่ฆ่าเรากลับ ธรรมะสัญญาคือ ความรู้ดี ชั่ว รู้ผิด รู้ถูก รู้ควร รู้ไม่ควร นี่แหละที่ทำให้มนุษย์นี้ต่างจากสัตว์โลกทั้งหลาย

เอาบุญด้วยนะลูก

ก่อนที่เราจะมาเรียนพยาบาล อาจจะรักหรือไม่รัก อาจจะถูกบังคับหรือไม่ถูกบังคับก็ตามที ขอฝากให้คิดไว้ตรงนี้เองว่าทุกคนจะต้องทำงาน ถ้าไม่ทำงานแล้วอยู่ไม่ได้ เพราะเรายังต้องกินอยู่ ดังที่บอกแล้วว่าธรรมชาติของคนเหมือนกันกับสัตว์ก็คือ กิน กาม แล้วก็กลัวตายเพราะจะต้องกินนี่แหละเลยต้องทำงาน แต่ในการทำงานนั้นควรตั้งเป้าให้ได้ว่า เออ เราจะพานบุญติดตัวไปด้วยนะ ถ้าไม่รู้จักหาบุญติดตัวไปละก็ เดี่ยวบาปมันจะท่วมตัว แต่ละวิชาชีพก็มีช่องว่างรอยโหว่อยู่ ถ้าไม่ระวัง เดี่ยวบาปจะได้ช่อง ทุกสาขาอาชีพมีสิทธิ์จะโกยบุญได้เท่า ๆ กับหาบาปนั่นแหละ

จะยกตัวอย่างใหญ่ ที่วัดพระธรรมกายมีคนงานอยู่ ประมาณ 300 คน เป็นเจ้าหน้าที่ปลุกต้นไม้เสียรอกว่าคนเข้าไปแล้ว ทั้งปลุกต้นไม้ ทั้งดูแลสถานที่ วันหนึ่ง ขณะที่คนงานกำลังปลุกต้นไม้กันอยู่ อากาศก็เข้าไปถาม ไหนๆเอ๊ย เอ็งปลุกต้นไม้อยู่เอ็งนี่ก็ยังไม่บ้าง เจ้าเด็กคนแรกก็ตอบว่า ก็นี่ให้มันโตวันโตคืนอย่าต้องตายเลย เดี่ยวต้องปลุกซ่อมกันอีก

ถามเจ้าคนที่สองอีก ไหนๆเอ๊ย เอ็งคิดอะไรบ้างเวลาปลุกต้นไม้ล่ะ คนที่สองเขาตอบว่า เวลาหนูปลุกต้นไม้หนูก็คิดว่า นอกจากจะให้มันโตวันโตคืนแล้ว ก็ให้มีร่มหนา ๆ ด้วย ใครเขามานั่งสวนมนต์ นั่งสมาธิจะได้เย็นชื่นใจ เออ เจ้าเด็กคนนี้ใช้ได้ คือนอกจากจะคิดให้ต้นไม้โตไว ๆ แล้ว ยังนึกถึงความสุขสบายของเพื่อนมนุษย์ด้วยกันอีกด้วย พุดง่าย ๆ คือ ทำไปด้วยจิตเมตตา แกลลาดนะเนี่ย เหนื่อยก็เหนื่อยเท่ากับคนแรก แต่คนแรกปลุกต้นไม้คิดแต่จะให้โตวันโตคืน แกได้แต่เงินเพราะทำตามหน้าที่แล้ว แต่เจ้าคนที่สองอยากจะให้มีใบหนา ๆ ใครมานั่งก็ให้ร่มเย็นสบาย เออ ยังได้บุญอีกด้วย ไม่เหมือนกันนะ สองคนนี่ ความตั้งใจที่ตั้งไว้ต่างกัน ผลย่อมต่างกันอย่างนี้

พอไปถามเจ้าคนที่สามเป็นเด็กผู้หญิง ว่าหนูเวลาปลุกต้นไม้ก็ยังไม่บ้างนี่ ฟังแกตอบแล้วก็ชื่นใจ แกว่า หนูอยากจะทำให้ต้นไม้โตเร็ว ๆ แล้วใครมานั่งที่ต้นไม้ของหนูนี่ ขอให้เขาเห็นธรรมะตามพระพุทธเจ้าไปเลย แหม...ให้ได้อย่างนี้ซิ เด็กจบแค่ ป.6 แต่ว่าใจสูงส่งอย่างนี้ นี่ใช้ได้ เขาทำงานเป็น คือเขาเหนื่อยเหมือนคนอื่นนี่แหละ แต่เหนื่อยไปได้บุญไป คนประเภทนี้ยังได้กำไรแถมอีกสักอย่างคือ นอกจากได้บุญด้วยแล้ว คำว่าหน่ายหรือคำว่าเบื่อจะไม่มีในใจ เพราะว่าใจจะเป็นบุญเสียแล้ว นี่คือความฉลาดของคน ขอฝากพวกเราเอาไว้

ประเด็นตรงนี้เอง ที่ทำให้บางคนทำงานแล้วรู้สึกล้าอ่อนระหอยโรยแรง แต่บางคนทำงานแล้วรู้สึกสนุกกับงาน แต่คนที่สนุกกับงานนั้น ก็ยังแบ่งออกได้อีกเป็น 3 ประเภทพวกหนึ่ง สนุกเพราะเห็นงานที่ทำอยู่นั้นก้าวหน้าก็เลยชื่นใจ พวกที่สอง เห็นตำแหน่งหน้าที่ของตัวเองก้าวหน้า ทำงานเพื่อหวังตำแหน่ง ลาก ยศหรือรายได้ก็ดี ตรงที่จะได้เป็นแรงขับเคลื่อนอย่างหนึ่งที่จะทำให้เขาที่รักงาน สนุกกับงาน แต่ว่าบางครั้ง ถ้าไม่ได้ตำแหน่งอย่างใจนึกมันซักจะท้อ ๆ แท้ ๆ ขึ้นมาเสียวละ ส่วนพวกที่สามนี้ น่ารักมาก ทำงานไปก็คิดแต่จะให้ เป็นบุญเป็นกุศล พวกนี้อยู่ที่ไหนที่นั่นก็เย็น ไม่มีกระทบกระทั่งกับใครทั้งนั้น ใครจะมายั่วยุ ยั่วเย้าก็เฉย ทำอะไรแกไม่ได้

เพราะฉะนั้นนอกจากจะทำงานให้ไต่งานแล้ว ขอให้นึกถึงบุญด้วย อะไรที่จะทำให้นบุญของเราหรือคุณความดีตก ๆ หล่น ๆ ไปละก็ อย่าทำ

ทำดีอย่างไรให้ได้ดี

ขอถามหน่อยเถอะว่า มีใครบ้างที่มั่นใจล้านเปอร์เซ็นต์เลยว่า คนเรานี้ทำดีแล้วต้องได้ดี ทำชั่วก็ต้องได้ชั่ว ถ้าแกข้อสงสัยค้างใจนี้ไม่ได้ ชาตินี้จะไม่มีการจ้างงานเลยเชียว

อาตมาขอยืนยันว่า คนเรานี้ทำดีจะต้องได้ดีจริง ทำชั่วก็ต้องได้ชั่วจริง แต่มีข้อแม้อยู่ว่า คนที่ทำดีแล้วจะได้ดีจริงนั้น จะต้องทำครบองค์ประกอบ 3 ประการด้วยกัน คือ

ประการที่ 1. **ทำดีต้องให้ถูกดี** ขอยกตัวอย่างเรื่องการชกเสื่อ บริเวณที่เบื่อนที่สุดก็คือที่คอ ไซ้ใหม่ ถ้าเราขยี้จนทั่วตัวแต่ไม่ได้ขยี้ที่คอจะเกลี้ยงใหม่ ไม่เกลี้ยงนะ เพราะไม่ถูกเป้า หรือไม่ถูกวัตถุประสงค์

ในการรักษาคนไข้ก็เหมือนกัน วัตถุประสงค์จริง ๆ นะเรามุ่งให้หายกัน ไม่ใช่มุ่งที่สวย เพราะฉะนั้นอะไรที่จะมาทำให้เขาไม่หาย เช่น ของแสลงก็ดี หรือการหลับการนอนไม่ถูกท่า ไม่ถูกเวลา ไม่ถูกส่วน อาหารการกินไม่เหมาะสม สิ่งเหล่านั้นกำจัดทิ้งออกไป เพราะถ้าไม่อย่างนั้นไม่ถูกดีหรอก

ประการที่ 2 **ทำดีต้องถึงดี** ทำถูกดีแล้วจะได้ดีเลยใหม่ บอกว่ายังหrok จะต้องให้ **ถึงดี** ด้วย เช่น ชกเสื่อผ้าเบื่อนขนาดนี้ ควรจะขยี้ซักสามสิบที เราขยี้แค่สิบทีมันจะเกลี้ยงใหม่ ไม่เกลี้ยงหrok ก็มันยังไม่ถึงดี หรือคนป่วยขนาดนี้ เราขู้อยู่ว่าต้องให้ยาครบโดส แต่บางทีเราให้ไม่ถึงโดส มันก็เลยไม่ถึงดีไม่หายไซ้

การทำงานต่าง ๆ ก็เหมือนกัน สิ่งที่ทำให้หลาย ๆ คน ทั้งที่มีมือดี สติปัญญาเฉียบแหลม แต่ไม่ค่อยก้าวหน้าในชีวิต เพราะว่าชอบทำงานชนิดขอไปที ทำแค่พอมาน หรือไม่ได้คิดเลยว่ามุ่งที่จะเอาบุญ เพราะฉะนั้นความประณีตในงานจึงไม่พอ คือไม่ค่อยจะถึงดี

ตอนเรียนก็เรียนแค่สอบผ่าน แล้วก็ชอบอ้างว่าเรามั่นคนสันโดษ ถึงคราวสอบ เห็นพรรคพวกเขาได้คะแนนดี ถามว่าเขาตอบอย่างไร เอ๊ะ ก็ตอบเหมือนกัน ไปต่อว่าต่อขาน อาจารย์ว่าเอ๊ะ ก็ตอบเหมือนกัน ทำไมอาจารย์ให้คะแนนน้อย อาจารย์ก็ชี้กว่าเธอตอบอย่างไรละ ทำไมไม่ขยายความมาด้วย ตอบย่อ ๆ แบบย่อ ๆ เป็นธรรมดา

ประการที่ 3. **ทำดีต้องพอดี**

บางคนทำงานถูกดีแล้ว เข้าใจงานแล้ว และก็ขยันทำงานด้วย แต่กลับไม่ค่อยได้ดี เพราะมาพลาดประการที่ 3 คือ ล้น ๆ เกิน ๆ ไปหน่อยเลยไม่ค่อยจะพอดีถ้าเป็นการให้ยากก็บอกว่า นี่มัน โอเวอร์ โดสไปจะ คนไข้ชกตาดั้งอยู่นั่นแหละ เพราะฉะนั้นจะทำอะไรก็ตาม ต้องให้ ถูกดี ถึงดี และพอดี แล้วจึงจะได้ดี

บุคคล 3 ประเภท

บางคนทำงานขยันไม่มีใครรู้แต่แกที่อู ๆ โง่ ๆ เซ่อ ๆ จนตายก็ไม่ได้ดี ผู้บังคับบัญชา ต้องเรียกไปกระซิบ นี่น้องเข้ามาหน่อยพี่ขออะไรอย่างได้ใหม่ ขยันให้หน่อยกว่านี้เถอะ เธอขยันมากที่ไรพี่โดนสอบทุกทีเลย

จริงอยู่ที่ว่าความดีของคนมันอยู่ที่ผลของงาน แต่ผลของงานไม่ได้วัดกันที่ความเหนียวนะ คนโง่มักเอาความเหนียวมาเป็นข้ออ้าง ว่าไอ้โฮ ฉันทนเหนียวขนาดนี้แล้วยังไม่ได้ดี โง่เหนียวแล้วโง่อย่างนี้ ไม่นโดนไล่ออก ก็บุญแล้ว

เพราะฉะนั้น ถ้าใครมาบ่นว่า แหม ! ถ้าฉันทำดีแล้วไม่ได้ดี ให้ตั้งข้อสงสัยเอาไว้เลยว่า ยายคนนี้สงสัยขยันแล้วไง แต่คนบางคน เราารู้ว่าเขาไม่ใช่คนโง่แน่ แม่คนนี่ฉลาด รู้สารพัดรู้เลยละ แต่ที่แก่ทำแล้วไม่ได้ดี ก็เพราะแก่ชอบแฉลบ ชอบหลบ ๆ เลี่ยง ๆ รู้ว่าจะต้องทำงานยังไง ให้อย่างไร ฉีดยาอย่างไรดูแลคนไข้ยังไง รู้สารพัดรู้เสียว่ะ เก่งด้วยถ้าจะทำ แต่แม่แฉลบไปซะยังงั้นแหละ ไม่ทำหรอก แล้วก็มาบ่น แหม ทำดีไม่ได้ดี นี่พวกที่สอง จะจัดเป็นพวกผักชีโรยหน้าก็ได้

ที่นี้พวกที่สาม พวกนี้ตั้งใจทำมากเลย บางที่ตั้งใจเอาบุญเลยนะ ทำเต็มที่เลย แต่บางทีก็เกินงบประมาณไปมั่ง เกินเวลาไปมั่ง ให้อาโอเวอร์โดสไปมั่ง คนไข้เลยชกตาย หรือทำแล้วก็ไม่ได้ดี จัดเป็นพวกไม่รู้จักประมาณ

เพราะฉะนั้น ใครที่สงสัยเมื่อไหร่ ไปเช็คตัวเองเถอะว่าอยู่ประเภทไหน

ทำดีแล้วอย่าใจร้อน

ทั้ง ๆ ที่เราทำงานก็ถูกดี ถึงดี พอดีแล้ว แต่เจ้ากรรมทำไม ไม่ได้ 2 ชั้น 3 ชั้นกับเขาเสียที งั้นทำดีคงไม่ได้ดีละมั้ง ไม่ใช่ ธรรมชาติของความดี ไม่ว่าจะเป็ทางโลกหรือทางธรรม จะออกดอกออกผลนั้น ต้องใช้เวลา อย่าใจร้อน

ในวงการเกษตร เขาก็มีตัวอย่างว่า เอาหน่อกล้วยสูงแค่นี้มาปลูกวันนี้ รดน้ำพรวนดินอย่างดีเลย พรุ้งนี้ได้กินกล้วยใหม่ ไม่ได้หรือ ถ้างั้น ก็แสดงว่าปลูกกล้วยนี้ไม่ได้ผลดีเลยนะ ต้องได้แน่นอน แต่มันเป็นความดีระดับเริ่มต้นหรือระดับจิตใจ แค่นั้นแหละ คือรู้สึกว่ามันสบายใจว่าทำได้ตามฤดูกาลแล้ว รดน้ำพรวนดินต่อไปได้อีก 5 - 6 เดือน จะได้กินกล้วยใหม่ ยังเลย ได้แค่ใบตองนั่นแหละ เอามาห่อของห่อขนมได้ เอ้า...รดน้ำพรวนดินต่อไปอีก 8 - 9 เดือน ได้กินกล้วยหรือยัง ยังไม่ได้ ได้แต่หัวปลี ครบปี 12 เดือนโน่นแหละ ถึงจะได้กล้วยมากขึ้น นี่ขนาดของกล้วย ๆ นะ ยังหมดไปปีหนึ่ง กว่าผลจะออก

การทำความดีทุกอย่างก็เหมือนกัน ในสายงานของพยาบาลนี้แหละ เข้าทำงานตั้งแต่ปีแรกตั้งใจทำเต็มที่ แหมสิ้นปีหวังตั้ง 2 ชั้น 3 ชั้น อย่าเพิ่งพูด ทำกันให้เต็มที่ อย่างมากก็ได้สบายใจว่า เอ้อ ตอนนี้ฉันทำงานไม่พลาดแล้ว รุ่งานดีขึ้นมาแล้วเลย ก็ได้เท่านั้นแหละ ได้ความสุขใจ

ผ่านไปปีที่ 2 ก็ยังตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่เลย แต่ก็ไม่ได้ 2 ชั้น 3 ชั้นกับเขาสักที ใจเย็น ๆ คนเราทำงาน 2 ปีนี้เนะ ถ้าทำอย่างเต็มที่อย่างมาก็ได้แค่นุคลิกดูเชื่อก็อขึ้นมาน้อย มีความชำนาญขึ้น แต่ถ้าไม่ตั้งใจทำอะไรจริง ๆ จัง ๆ แม้ทำงานเข้าปีที่ 2 แล้ว ความเชื่อมั่นใจในวิชาของตัวเองก็ยังไม่เต็มที่เลย บางครั้งยังฉิทยาพลาด ทำแผลพลาด ให้นำเกลือพลาดอยู่ ถ้าเป็นชาวไร่ ชาวสวนก็บอกว่า ฉันทนเพิ่งได้แค่ใบตองเท่านั้นแหละ

พอเข้าปีที่ 3 ปีที่ 4 อืม ความชำนาญมากขึ้น ๆ ได้อะไรมากขึ้น แต่ถ้าไม่ใกล้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงจริง ๆ เขาก็ไม่เห็น เห็นก็ไม่ค่อยถนัด ผู้ที่จะเห็น และยอมรับเรา ก็มีแต่ผู้ร่วมงานเท่านั้นแหละ ทำงานรักษาคณไซ้ ให้บริการคนป่วย ถ้าจะให้ได้ผลกันเต็มที่ก็ต้องรอกันเป็นปีอีกเช่นกัน

แม่เป็นพระภิกษุ บวชวันนี้จะให้ขึ้นเทศน์วันนี้ ก็ตกกรรมมาสน์แน่ยังไม่ได้อาตมาเทศน์อยู่ตั้งสิบกว่าปี ถึงค่อยฟังกันรู้เรื่อง เพราะฉะนั้น ขอให้อดทน อย่าใจร้อน แล้วอนาคตจะสดใสเอง ในที่สุดแล้วเราก็ต้องย้อนกลับมาที่ความอดทน อีกนั่นแหละ แล้วคนที่จะอดทนมาได้ถึงระดับนี้ จะต้องมีความหมายของชีวิตที่แน่นอน

บางคนถ้าเขาไม่รู้เรื่องบุญเรื่องบาป เป้าหมายของเขาก็คงอยู่ที่ตำแหน่ง หน้าที่ อยากเป็นใหญ่เป็นโต ซึ่งก็ดี แต่ขอเตือนไว้ ถ้าตั้งเป้าหมายไว้แค่นั้น การกระทบกระทั่งกันจะมาก ยิ่งเป็นคนใจร้อนแล้วไม่ได้ใจตัวเองจะมีเรื่อง ก็จะมีเรื่องน้อยออกน้อยใจ กระทบกันมากขึ้น แต่ถ้าตั้งเป้าไว้ว่า ที่ฉันทำนี้ ฉันจะเอาบุญด้วยละก็ อย่างนี้สบาย ไม่กระทบกับใครหรอก

ว่าโดยทั่วไปแล้ว การส่งผลแห่งความดี ต้องใช้เวลากันบ้าง แต่ก็มิช้อยกเว้น ท่านว่าอย่างนี้ เหมือนต้นกล้วยที่ปลูกไว้ข้างโถงน้ำ เขาเราก็อาบน้ำ สายหย่อยก็ล้างถ้วยล้างจาน เย็นก็มาอาบน้ำซักเสื้อผ้า เจ้าต้นกล้วยต้นนี้ไม่ถึงปีหรือ 7-8 เดือนเท่านั้นแหละ ออกลูกเบ้อเร่อ ๆ ทำไมละ ก็มันอยู่ติดกับโถงน้ำ เป็นวาสนาของมัน

เหมือนพวกเรา บางคนอาจไปได้งานชนิดที่ใกล้ชิดผู้ใหญ่ก็ดี หรือชนิดวันแมนโชว์ก็ดี แหม ! มันโชว์ฟอร์มได้สวยจริง ๆ เลยไปโลดเลย ก็บอกว่ามันเป็นวาสนาของเขา อย่าไปอิจฉา อย่าไปค่อนขอดเขาเลย เราสร้างบุญมาน้อยไปหน่อย วาสนาประเภทนี้ไม่มี ก็ตั้งใจสร้างบุญกันต่อไป วันใดวันหนึ่งก็คงจะมีวาสนาประเภทนี้กับเขาบ้าง เหมือนกับต้นกล้วยที่ขึ้นข้างโถงน้ำ คิดอย่างนี้สบายใจ ความท้อแท้จะไม่มี

ในทำนองกลับกัน ใครที่ชอบทำงานสะเพร่า หมก ๆ หมัก ๆ แต่ผู้ใหญ่จับไม่ได้ไล่ไม่ทัน บางทีก็เลยพลอยฟ้า พลอยฝน ได้ดิบได้ดี 2 ชั้น 3 ชั้นกับเขาไปด้วย มีเหมือนกัน ในกรณีอย่างนี้อ่าฟังไปหลงว่า อ้อ ! ทำชั่วได้ตั้งนั้นเราทำมั่ง พวกนี้เป็นพวกอาศัยบุญเก่ามาแล้วเอาบุญเก่าไปใช้ในทางที่ผิด คนเราลองได้ทำชั่วแล้ว ถ้าทำขอให้ถูกชั้ว ให้ถึงชั้ว และให้พอชั้วแล้วรับรองเป็นเจ้าชั้วได้แน่ ๆ ไปไหนไม่รอดหรอก จะหมกจะหมักจะปิดจะบัง จะตบตามผู้บังคับบัญชา ครูบาอาจารย์ได้ก็แค่ชั้วครึ่งชั้วครว ถึงคราวความจริงก็ต้องโผล่ขึ้นมาได้บ้างละ แล้วตอนนั้นถ้าเป็นเรา ก็อย่าไปโทษเลย แหม เรามันดวงไม่ดีไม่ใช่ดวงไม่ดีหรอก เราแสบบมาตลอดทางเลยต่างหาก

ตกลงถ้าจะว่าไปแล้ว ความสำเร็จในชีวิต ข้อที่ 2 คือจะทำงานทำการอะไรก็ทำไปเถอะ ไม่ว่าจะอาชีพไหน แต่ต้องมีหลักยึดเอาไว้ในใจ หรือ เขียนเอาไว้เลยว่า

1. ทนนะลูก และ

2. เอาบุญด้วยนะลูก

จะเอาแค่เงินทองของใช้ เพื่อมีกินมีใช้ เพื่อยศ เพื่อตำแหน่ง ไม่พอ, เดียวไปกระทบกระทั่งกันตาย เงินทองเราก็พอได้แล้ว ส่วน ฐานะตำแหน่งอาจจะมาซ้ำไปบ้างก็ไม่เป็นไรหรอก เราไม่ใช่กล้วยปลุกข้างโถ่งน้ำ ยิ่งไง ๆ บุญได้แน่ ๆ อยู่แล้ว ส่วนผู้ใหญ่ท่านยังมองไม่เห็น ก็ไม่เห็นใจท่าน เพราะว่าคนเยอะด้วยกันนี่นะ หน่วยงานมันกว้าง มันก็เป็นอย่างนี้บ้าง เป็นธรรมดา ทำให้สบาย ๆ แล้วรอเวลาไม่ไปไหนเสียหรอก

อย่าหาความสุขบนความทุกข์ของผู้อื่นนะลูก

ข้อนี้ คนสมัยนี้ไม่ค่อยรู้จัก ชีวิตก็เลยต้องอับเฉาไป เคยได้ยินไหม คนโบราณก่อนสมัยพุทธกาล เขามีความเชื่อกันอยู่ว่า ถ้าเราไปทำความชั่วความบาปละก็ ไปฆ่าสัตว์มนุษย์แล้วความบาปนั้นก็จะหมดไป เพราะถ่ายบาปให้กับสัตว์ไปเรียบร้อยแล้ว หรือที่เราชอบใช้คำว่า **แพะรับบาป** นั่นแหละ ๆ เพราะเขามักจะใช้แพะมาบูชาด้วยกัน

ในปัจจุบันนี้ ถ้าพูดในเชิงของการทำงานก็บอกว่า **เหยียบหัวชาวบ้านขึ้นมา** หรือ **เลื่อยขาเก้าอี้ชาวบ้านขึ้นมา** อะไรทำนองนั้น ถ้าพูดในเชิงธรรมะ ก็บอกว่า อย่าไปหาความสุขบนความทุกข์ของผู้อื่นนะลูก ใครหาความสุขบนความทุกข์ของผู้อื่นละก็ ชาตินี้พลาตแล้ว บางครั้งอาจจะได้ยศได้ตำแหน่งอย่างที่เราหวังแต่ไม่คุ้มเลย เพราะทันทีที่เราขึ้นไปนั่งกินตำแหน่งนั้นก็มีคนจ้องจะเลื่อยขาเก้าอี้เราต่อ เพราะเราก่อศัตรูเอาไว้ไม่คุ้มหรอก ไม่คุ้ม

ฐานะตำแหน่งต่าง ๆ ขอให้ได้มาแบบเย็น ๆ แล้วสบายใจกว่า ชีวิตของเราอยู่ในโลกนี้ไม่นานนัก ไม่กี่ปีก็ตายไปเที่ยววังแกชาวบ้านแล้วได้ผลประโยชน์มา เป็นความสุขอยู่ชั่วไม่กี่ชั่วโมง ไม่กี่วัน ไม่กี่เดือน แต่ต้องผวาไปตลอดชาติว่าเขาจะกลับมาทำร้ายเรา มาคิดบัญชีเราเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ ไม่คุ้มเลย ถ้าพูดอีกที ก็คือทำอะไรที่ผิดศีลนะ อย่าทำเลย ไม่คุ้มหรอก

ศีล 5 คุณค่าของความเป็นคน

เมื่อพูดถึงเรื่องศีล พวกเราหลายคน ยังเข้าใจศีลไขว้เขวไป ศีล ไม่ได้แปลว่าข้อห้าม แต่แปลว่า **ปกติ** ในภาษาอังกฤษ ศีล แปลว่า Normal คือ คนปกตินั้นเขาจะไม่ฆ่า ไม่ลัก ไม่เจ้าชู้ ไม่โกหก ไม่ขี้เมากันหรอก ถ้าใครไปทำเข้าแสดงว่า ผิดปกติ คือ Abnormal แต่ทำที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ เรา Abnormal จนกระทั่งเป็น Normal เห็นคน Normal เข้า ก็ไปว่าเขา นี่แม้คนนี่ Abnormal ไปเสีย

สมัยอาตมายังเป็นนักศึกษาอยู่ คบเพื่อนไม่เป็น หลงเข้าไปอยู่ในกลุ่มขี้เมา เจ้าพวกนั้นมันว่า โอ้ย ! ไต่ป่านี่แล้ว ยังกินเหล้าไม่เป็นอีก ผิดปกตินี้ เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยแล้วยังกินเหล้าไม่เป็น พวกเขา Abnormal จนกระทั่งเป็น Normal

เราไม่รู้เราก็กินไป Abnormal กับเขาบ้าง ก่อนบวชก็เลยได้ฉายาว่าขวดแม่โขงเดินได้ เป็นชะพรรคั้น พลัดไป พวกเราเหมือนกัน ขอฝากไว้ละ คีล 5 ข้อ รักษาให้ดี ไม่ยากนักหรอก

คีลข้อที่ 1 ไม่ฆ่า อาตมาเชื่อว่าพวกเรานี้ก็มีศีลห้ากันอยู่เป็นพื้นแล้ว ตามจริง ๆ ที่นั่งอยู่นี้ ใครเคยฆ่าหมูบ้าง ไม่เคยนะ เอละมันอาจจะตัวโตไป ใครเคยฆ่าเป็ดฆ่าไก่บ้าง ก็ไม่เคย ใครเคยฆ่าคนบ้าง ก็ไม่มี ถ้าจะมีก็ปลั่ง ๆ ผลอ ๆ ไปบ้าง อย่างเช่นฆ่ายุง มด ปลวก แมลงสาบ หนูฆ่ากันเป็นประจำเลยใช้ไหม

ขอลงม่น้อยเถอะ เรานะ ตบยุงมาคนละกี่ปี่แล้ว ตั้งแต่อายุ 3 ขวบละมั้ง ตบมา 20 ปีแล้ว มันลดลงบ้างไหม เล็กตบยุงเถอะลกเอย ยังไงมันก็ไม่ลด

แต่ว่ามันยังกวนหนัก เพราะเราไปแก้ที่ปลายเหตุ ต้นเหตุมันอยู่ที่ว่าเราไม่ช่วยกันดูแล ปล่อยให้หน้าครำมันเยอะ ถ้าเรามาช่วยกันถมน้ำครำ จัดระบบระบายน้ำให้ดี ยุงมันก็ไม่มีที่เพาะเชื้อ เราก็จะได้ไม่ต้องตบยุง ทำอะไรแล้ว ก็เจาะกัน เข้าไปถึงต้นเหตุเลยดีกว่า ที่นี้เจ้าพวกมด แมลงสาบ แมลงวันที่มีมันมีเยอะ ก็เพราะว่า มีคนมักง่าย สกปรก ทั้งเศษอาหาร ไม่ระวังไม่ถูกที่ถูทาง ก็ไปแก้กันที่ตรงนั้นซี ขึ้นมาไล่ฆ่าแมลงสาบ แมลงวันอยู่ มันไม่มีทางหมดไปได้หรอก ไปช่วยกัน ตรงโน้นดีกว่า แล้วก็ไม่ต้องฆ่าอีกด้วย เพราะเราตัดแหล่งอาหารของมันซะแล้ว ขอให้เรามองตรงโน้นเถอะ อย่าทำกัน แบบมักง่าย เลยมันไม่จบ

นี่พูดในฐานะที่เคยเป็นพ่อค้ายาฆ่าแมลงมาก่อนนะ ค่าไฉ่เยอะเลย ปีหนึ่งขายไปหลายล้าน มีทั้งที่ขายให้เทศบาล เขาเอาไฉ่ปราบเจ้าแมลงพวกนี้ ที่ขายให้ชาวสวนผักและชาวนา ก็อีกมาก แต่ในที่สุดแล้ว ก็พบว่ายาฆ่าแมลงพวกนี้ เขาจริง ๆ จัง ๆ เขาก็ปราบไม่อยู่หรอก แพงก็แพงชาวไร่ชาวนาต้องเป็นหนี้ เป็นสินกันเพราะยาฆ่าแมลงนี้ ไม่รู้เท่าไร ที่ต้อง ล้มป่วยเองเพราะพิษยาพวกนี้ ก็สุดที่จะนับกันไหวเสียวะ

จะยกตัวอย่างให้ดูก็ได้ มีรุ่นน้องอยู่คนหนึ่ง มีอาชีพขายยาฆ่าแมลงเหมือนกัน ถ้าเมื่อไหร่แกไปขายแถวหัวหิน แถวประจวบฯละก็ ขากลับแกมักจะซื้อปลาเค็ม ปลาทะเลมาฝากเสมอ มีอยู่วันหนึ่ง แกเข้าไปซื้อในร้านเจ้าประจำนั่นแหละ แต่งวดนี้ราคามันขึ้นมาเป็น 2 เท่าตัว แกก็เลยต่อว่าต่อขานแม่ค้าเขาก็ตอบมาชัดเจนดีว่า เห็นใจเถอะค่า ตอนนี่ดิพเทอเร็คซ์ มันแพง

ดิพเทอเร็คซ์ Diptorex เป็นยาฆ่าแมลงชนิดหนึ่งของบริษัทไบเออร์ เป็นผงไม่มีกลิ่น แต่แม่ค้าเขาเอาไปโรยปลาเค็ม แมลงวันจะได้ไม่ไปไข่ แล้วก็จะได้ไม่มีหนอน ถึงได้รู้ว่า อ้อ ที่กินปลาเค็มมาเป็นปี ๆ นะ ที่แท้ก็กินยาฆ่าแมลงที่เราขายไป เองนั่นแหละ กงก่างเกวียน ไม่ได้ไปไหนเลยเชียวะ ตั้งแต่วันนั้นเลยแหงไปเลย

แล้วก็ทราบไว้อีกอย่างหนึ่งด้วยว่า ดีดีที่ที่เราฉีด ฆ่ายุงนั้นเมื่อตกถึงพื้นแล้ว ไม่ใช่สลายตัวภายใน 1 วัน หรือ 1 เดือน หรือ 1 ปี หรืออะไร แต่ประมาณ 14-16 ปีโน่นแหละถึง จะสลายตัวได้ แต่เจ้ายาฆ่าแมลงเหล่านี้ เราฉีดพริตไป

แมลงมันก็ตายเพราะมันตัวเล็ก เรานั้นก็ตายเหมือนกัน แต่ว่าตายผ่องสงระ เพราะฉะนั้นที่เอาดีดีที่มาฉีดแมลงฉีดยุ่งกันในบ้าน ตัวเองก็เลยต้องนอนกลิ้งนอนเกลือกอยู่ในบ้านเสียเอง แล้วก็มาบ่นกันว่า เอ ทำไมป่วยเป็นไอโน่นเป็นไอนี้อยู่เรื่อย หายาเหตุกันไม่เจอหรอก ให้ทุกซ์แก่ท่านทุกซ์นั้นถึงตัวยั้งี้แหละ เพราะฉะนั้นเมื่อรู้ตัวเข้าก็เลยเลิกค้า พอมาบวชแล้วก็ห้ามไม่ให้ใครเอาของพวกนี้มาใช้ในวัดเด็ดขาดเข้าวัด

ศีลข้อที่ 1 แข็งใจรักษากันให้ตื่นนึกเสียว่าเป็นการบำเพ็ญขันติบารมีคือความอดทนด้วย เวลาขมมันกัด ระวังตบขม กับปล่อยขม กับไล่มันไป อย่างไหนยากกว่ากัน ไต่ยากกว่านะ นั่นแหละฝึกขันติบารมีฝึกความอดทนกันไปเถอะ ทางที่ดีก็หลบไปทำในห้องที่มีมุ้งลวดเสียก็แล้วกันจะได้จบ ๆ กันไป แล้วก็ระวังอย่าให้มันน้ำครำน้ำขัง อย่างนั้นเข้าทำกว่านะ

ศีลข้อที่ 2 ไม่ลักทรัพย์ ที่นั่งกันอยู่เป็นร้อยนี่ มีใครกล้าปฏิญาณตนบ้างว่า ตั้งแต่เลิกจนโตมานี้ไม่เคยขโมยของใครเลย ไม่มีเลยหรือ ถ้าอย่างนั้นก็ขี้ขโมยทั้งนั้นนะสิ้อ แต่ว่ามันนานมาแล้วนะ ตั้งแต่เด็ก ๆ ไซ้ใหม่ ต่อแต่นี้ไปก็อย่าไปทำอีกเลยนะ ตั้งใจทำงานทำการกันไป

โดยทั่วไปศีลข้อที่ 2 ที่อาจเผลอไผลกันไปบ้างก็อย่างเช่น แหม กับข้าวมันอร่อยขอแอบกินสักชิ้นหนึ่งเถอะ ขนมนของเพื่อนเขาตุนเอาไว้ อร่อยนักของเราที่พอดีหมด เลยล้วงหมับ ๆ มีบ้างไหม ก็ไม่ค่อยบ่อยหรอก แต่ทุกวันเลยไซ้ใหม่

ศีลข้อที่ 3 ไม่เจ้าชู้ อย่าไปยุ่งกับสามีภรรยาคนอื่นเขา อาตมาเชื่อว่าหน้าตาอย่างพวกเรามีอาชีพดี ๆ มีศักดิ์มีศรี พวกเราไม่ทำแบบนั้นแน่ ๆ

ศีลข้อที่ 4 เดี่ยวค่อยอธิบายให้ละเอียด ขอผ่านไปก่อน

ศีลข้อที่ 5 ไม่ขี้เมา เอา ที่นั่งอยู่นี้ มีใครไม่เคยกินเหล้าบ้างคอสุราทั้งนั้นหรือนี้ อะไรกัน ไม่ไหวแล้วลูกเอ๊ย ไม่เข้าท่าเลย เลิกเถอะ เหล้าไม่เคยทำให้ใครดีเลย กินเหล้าแล้วก็เล่าเรื่อง ยิ่งเล่าเรื่องก็ยิ่งเปลืองเหล้า ไม่เข้าท่าหรอก คนกินเหล้ามักจะพลาดตรงนี้ คือตอนที่ยังไม่มีเรื่องอะไรมากระทบใจไม่เป็นไร ยิ่งกินได้ รู้จักเบรค แต่ถ้าวันไหนไปน้อยใจ โครมมา หรือไปซัดใจใครมา วันนั้นแหละจะเบรคไม่อยู่ กินหัวทิ่มดินเลย แล้ววันนั้นแหละที่ความขายหน้าจะไหลมาเป็นหน้าเทท่าเลย ระวังนะ

มีเพื่อนผู้หญิงคนหนึ่ง เพื่อนรักกันเสียวสมัยเป็นนิสิต ตามธรรมดาแกก็เรียบร้อย วันนั้นแกอุตริอยากจะทราบว่ามีผู้ชายกินเหล้าแล้วเป็นยังไง ที่เขาเมากันนะเป็นยังไง ก็เลยลองตีมดู ตีมเข้าไปหน่อยเดียวเท่านั้นแหละชักเมา พอเมาแล้วก็รำพัน มีเรื่องในใจเท่าไรไหลออกมาเป็นน้ำเลย ยังตื่นที่ไม่มีใครเอาเทปมาอัด เพราะฉะนั้นอย่าประมาทเชียย เดี่ยววันหนึ่งเผลอไปทำขายหน้าเขาแล้ว จะว่าไม่เตือน

ที่นี้มาดู **ศีลข้อที่ 4 ไม่โกหก** ในบรรดาศีลทั้ง 5 ข้อ ข้อที่รักษายากที่สุดคือศีลข้อที่ 4 นี้แหละ เพราะศีลข้ออื่น ๆ นั้น เวลาจะทำผิดแล้ว ต้องเตรียมตัวนาน ตื่นเช้าก็ต้องเตรียม ตั้งแต่ต้องคิดว่า เอ...วันนี้ จะดื่มยี่ห้ออะไรดี จากนั้นก็ควักสตางค์ไปซื้อ เปิดขวดแล้วก็ค่อย ๆ ริน กว่าจะได้กินก็มีโอกาสเปลี่ยนใจได้หลายหน หรือถ้าจะผิดศีลข้อที่ 1 จะทำอะไรก็ตามก็ต้องตั้งท่าตั้งทาง จะไปลักขโมยเขาก็ต้องเตรียมแผน ยิ่งถ้าจะไปแย่งสามีใครเข้า คงต้องคิดหนักนะ

ศีลทั้ง 4 ข้อนั้น ถ้าจะผิดละก็ต้องเตรียมตัวมาก แต่ข้อที่ 4 นี้ เตรียมตัวน้อยหน่อย ยิ่งคนไหนก็แทบไม่ต้องเตรียมเลย อาจจะมีเรียกว่าเปิดนับติดบับ พุดออกไปได้เองโดยอัตโนมัติ เรียกว่าเปิดนับติดบับเลย

ลองมาดูปฏิกริยาต่อเนื่อง ของการโกหกกันหน่อย คนที่โกหกคนอื่น 1 ครั้ง มีความจำเป็นต้องโกหกตัวเองอย่างน้อย 3 ครั้ง 1:3 สิ่งแรกที่คนโกหกจะต้องทำคือ

1. เตรียมเรื่อง ต้องสร้างเรื่องขึ้นมาให้ได้ ถ้าไม่ชำนาญต้องใช้เวลาเป็นคืน ถ้าชำนาญนี้แค่เดิน 3 ก้าวสบายมาก คิดออกแล้วโกหกได้ทันที แต่ก็ต้องเตรียม

2. พอเจอหน้า ก็โกหกตามแผน

3. ต้องตามจำ ขึ้นไม่ตามจำเดี่ยวถูกจับได้ แล้วย่อยเลย

ถามจริง ๆ เคยถูกจับโกหกได้บ้างไหม ถ้าโกหกแล้วถูกจับได้นี่ ยังคบได้นะ แต่คนไหนโกหกแล้วจับไม่ได้ โอ้โฮ คนประเภทนั้นอย่าได้ไปคบเชียวนะ โทกเป็นไฟ

โกหกคนอื่นครั้งหนึ่งนี่ ก็ต้องโกหกตัวเองถึง 3 ถ้าเรื่องนั้นเป็นเรื่องสำคัญก็ต้องตามจำกันเป็นปี บางทีต้องบันทึกไว้ในไดอารี่เลย คราวนี้ยุ่งแล้ว ลำบากแล้ว กลายเป็นว่าโกหกไว้หนึ่งครั้ง ต้องตามโกหกตัวเองเป็นร้อย แล้วพอโกหกบ่อย ๆ ในหัวก็เลยมีแต่เรื่องโกหก แล้วจะมีอาการอย่างหนึ่งตามมา คือวันหลังแม่พูดจริง ๆ ยังอดสงสัยตัวเองไม่ได้ว่า ที่พูดไปเมื่อตะกี้เนี่ย จริงหรือโกหกกันแน่ ถ้าเป็นตาชั่งก็บอกว่า เข็มวัดหรือ scale เสียแล้ว ถ้าเป็นปรอทก็ขวางตั้งได้แล้ว ถ้าถึงขั้นนี้แล้วยังไม่เลิกโกหก อาการขั้นต่อไปก็คือ ชักจะตัดสินใจอะไรไม่ลง เพราะว่าแยกไม่ออกว่าจะอะไรจริงอะไรเท็จ

ถ้าผู้บังคับบัญชาคนไหน มาถึงระดับนี้ละแยแล้ว สิ่งงานลูกน้องไม่ได้เลย มีข้อคิดอยู่อย่างหนึ่ง เห็นมีเพื่อนบ้านมีหลาย ๆ ท่านทั้ง ๆ ที่ตัวเบ้อเรอยังกับช้าง แต่ให้ภรรยาบิดหูเดินตามต้อยเลย พอไปเช็ดประวัติเข้า พบว่าบางท่านถูกแม่บ้านจับโกหกได้บ่อย ๆ เสียจนไม่เชื่อหน้าเลย จำไว้เถอะว่า ทุกครั้งที่โกหก กำลังใจจะถอย อายว่าแต่โกหกคนอื่นเลย แต่โกหกน้องนี่แหละ บอกน้องไว้ว่า น้องเอ๊ย...ช่วยทำงานนี้ทีเถอะ แล้วจะซื้อขนมมาฝากนะพอตอนเย็นลืมนำขนมไปฝาก ชักจะไม่อยากเจอหน้าน้องแล้ว มันทอนกำลังใจตัวเอง เพราะฉะนั้นเพื่อนบ้านที่โดนแม่บ้านบิดหูนะ พวกนี้โกหกเก่งจนกระทั่งกำลังใจหมด

แม่โกหกเพื่อให้เขาสบายใจ ก็อย่าทำ เพราะเรานั้นแหละที่จะต้องตามจำเรื่องโกหกนั้น ไม่ไหวไม่คุ้มหรอก แต่ว่าการพูดโกหกกับการไม่ยอมพูดนี้ไม่เหมือนกันนะ บางอย่างถ้าพูดไปแล้วคนไข้อาจช็อคตายได้ ก็อย่าพูด ทำเฉไปเรื่องอื่นเสีย ถ้าจำเป็นต้องพูดเมื่อไหร่ต้องไม่โกหก ไม่อย่างนั้นแล้วจะทำให้กำลังใจของเราหย่อนลงทุกวัน เดี่ยวจะพลาด

ศีลข้อที่ 4 นี้ ค่อนข้างจะรักษายาก ฝืนใจให้ดี ถ้าฝืนใจได้ดี ต่อไปข้างหน้าจะเป็นคนที่ตัดสินใจเฉียบขาดมาก ไม่พลาด เพราะว่า scale มันไม่เสีย แต่ถ้าโกหกบ่อย ๆ ถึงจะมีสติปัญญาเฉียบแหลมอย่างไรก็ตาม Scale มันเสียซะแล้ว เดี่ยวก็ไปไม่รอด

วัคซีนป้องกันสารพัดโรค

มีข้อน่าคิดอย่างหนึ่งสำหรับแพทย์และพยาบาลคือ ศีล 5 นี้ ในสายตาของนักการศึกษามอง ศีล 5 ในลักษณะที่เป็น วัคซีนป้องกันสารพัดโรค ทำไม่จึงว่าอย่างนี้ก็เพราะว่า ในสายตาของนักการศาสนาแล้ว โรคที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ ถ้าจะแบ่งกัน ก็มีอยู่ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. **โรคประจำสังขาร** คือ เกิดแล้วมันก็ต้องแก้ ต้องเจ็บ...พอแก้แล้วหูดฝ้าฟางนั้นธรรมชาติ นี่เป็นโรคประจำสังขาร โรคนี้ไม่ได้เป็นภาระของทางแพทย์และพยาบาลจนเกินไป แต่...

2. โรคที่แส่หามาเอง

ผิดศีลข้อ 5 ไปกินเหล้านี้ หาโรคเข้าตัวเองใหม่ ถ้าไม่กินโรคประเภทนั้นก็ไม่มีหรอก

ผิดศีลข้อ 4 โกหกนี้ก็หาโรคเข้าตัวอย่างที่บอกไปนั่นแหละ บางคนยังไม่ถึงขนาดนั้นเลย ต้องรีบไปหาทันตแพทย์ก่อน เพราะพรรคพวกจับโกหกได้ เลยชดหมัดเบรียงเข้าให้ฟันหลุดเลย

ผิดศีลข้อที่ 3 เทียบวาร์ เทียบคลับ เป็นไฮโซฯ เป็นเกย์ไปสารพัด เดี่ยวเถอะโรคเอดส์มาแล้ว กามโรคก็ถามหา ไปหา มาเองนะ

ผิดศีลข้อที่ 2 ลักทรัพย์ ไม่ว่าจะลักทรัพย์เขา ปล้นเขา ต้องเตรียมการทั้งนั้น แค่เตรียมการนั่นแหละ โรคจิตทรมาน เข้าเล่นงานแล้ว ถ้าต้องลงมือโกงด้วยยิ่งหนัก นอนผวาไปเถอะ

ผิดศีลข้อที่ 1 ไปฆ่าเขา อายว่าแต่ฆ่าคนเลย แมแต่ฆ่าสัตว์ สิ่งที่เราฆ่า หรือสิ่งที่เราเห็นเราทำในชีวิตประจำวันนั้น ไม่ได้สูญเปล่า แต่จะถูกบันทึกเอาไว้ในใจ แล้วเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ภาพเหตุการณ์นั้นมันจะกรอกลับมาให้เห็น เหมือนกับ กรอภาพวีดีโออย่างนั้นแหละ

สมัยที่อาตมาเรียนอยู่เกษตรศาสตร์ อยู่ภาควิชาสัตวบาลฯ ต้องคุมโรงฆ่าสัตว์ของมหาวิทยาลัยอยู่หลายปี เวลาที่ทารุณที่สุดคือเวลาป่วย ถ้าป่วยเมื่อไหร่ล่ะก็ ภาพการฆ่าสัตว์มันฉายมาให้เห็น ก็สิบปีก็ยังฉายกลับมาให้เห็น มีแต่ภาพซากเลือดมาให้ดูทั้งนั้น ไม่ไหวจริง ๆ เลยต้องหนีจากอาชีพนี้ เคยค้าสัตว์อยู่ระยะหนึ่ง ลูกน้องก็คน ๆ ก็เป็นแบบเดียวกันนี้หมด มีแต่ภาพหลอนมารบกวน โดยเฉพาะตอนล้มป่วย เจออย่างนี้บ่อย ๆ สุขภาพจิตมันโทรม เลยต้องเลิก

แม้ว่าไม่ถึงกับไปฆ่าไปแกงใคร อย่างนักฆาตนี่แหละ ทั้งนั้นเลย นาน ๆ เข้าเครียดจัด ผลสุดท้าย แคมป์โลกอย่างคุณเคลย์ เดียวนี้เป็นอัมพาตไปแล้ว แคมป์มวยไทยในอดีตก็คน ๆ ไปดูอะตอนนั้นเห็นสารรูปแล้วไม่อยากจะเชื่อว่าเป็นแคมป์กระแงกระแ่งไปหมด เพราะว่าเวลาจะตอยเขา เตะเขา กลัวเขาจะไม่เจ็บ ต้องชดให้เต็มที นี่ก็พูดในฐานะเป็นแคมป์เก่ามาเหมือนกัน

เพราะฉะนั้นเวลาเขาเตะเอา เขาก็กลัวเราจะไม่เจ็บเหมือนกัน ก็เลยลากข้างมาด้วยกันทั้งคู่ แล้วพออายุมากขึ้นหน่อย สารรูปดูไม่ได้เลย พิกลพิการทั้งร่างโทรมหมด

เพราะฉะนั้น ผิดศีลแต่ละข้อจึงเท่ากับเป็นการแสหาเอาโรคเข้าตัวทั้งนั้น แต่ถ้ารักษาศีล 5 ได้ แหมเหมือนยังกับได้ฉีดวัคซีนป้องกันไว้ตั้งหลายโรคทีเดียว นักการศาสนา mong ศีล 5 ว่าเป็น **วัคซัน** พวกเราเอง ถ้าเมื่อก่อน mong ศีล 5 ว่าเป็นของคร่ำครึ ก็ให้เปลี่ยนทัศนคติเสีย เราควรมองโลกให้กว้างขึ้น

สรุปคุณธรรม 3 ประการ

เป็นอันว่า ในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ชีวิตของเราต่อไปข้างหน้า นั้น นอกจากจะนำหลักวิชาต่าง ๆ ที่ครูบาอาจารย์ได้พร่ำสอนมาใช้ด้วยความระมัดระวังแล้ว ก็ยังมีคุณธรรมอีก 3 ข้อที่เราจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในใจให้ได้ ถ้าไม่สร้างถึงเราจะมีความรู้ ความสามารถทางด้านการพยาบาลมากมายสักแค่ไหนก็ตาม ชาตินี้ก็จะไม่สามารถสร้างความเจริญให้แก่ตัวเองได้ เข้าทำนองที่ว่า มีความรู้ท่วมหัวแต่เอาตัวไม่รอด หรือความรู้ท่วมตัวแต่เอาหัวไม่รอด พอกันนั้นแหละ คุณธรรมที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในตัว 3 ประการนี้ก็คือ

ประการที่ 1 **อดทน** หรือว่า **ทนนะลูก** อะไรที่ไม่ได้อย่างใจก็ทนเอาหน่อย ถ้าไม่เลิกความพยายามเสียวันหนึ่ง มันก็จะต้องได้ บางคนเขามีคติของเขา แทนที่จะท้อว่าทนนะลูก เขาบอกว่า ตี้อเท่านั้นที่ครองโลก ก็ใช้ได้เหมือนกันแหละนะ

ประการที่ 2 **สร้างบุญไปนะลูก** หรือว่า **เอาบุญนะลูกนะ** ให้เราตั้งเป้าเอาไว้เลยว่า ถ้าเราจะเพียงแต่ทำมาหากิน แล้วก็มียศมีตำแหน่ง มีหน้ามีตาชีวิตก็แค่นั้นแหละ คนเราตายแล้วเอาอะไรไปไม่ได้ มีแต่บุญเท่านั้นที่พอจะนำติดตัวไปได้ ทำใจให้ผ่องใส เอาใจเสมอ ๆ ตายแล้วจะได้มีสวรรค์เป็นที่ไป ถ้าใจขุนน้ำเสีย เดียวนรกจะได้เป็นที่ไป

พวกเราอาจนึกสงสัยว่า เอ๊ะ นรก สวรรค์มีจริงหรือ อาตมาขอยืนยันว่า มีจริง แต่ว่า ถึงคราวจะไปสวรรค์ ไม่ได้มีพระอินทร์มาอุ้มไปหรอกนะ ไม่ใช่ ถึงคราวจะไปนรก ก็ไม่ได้มียมบาลมารับไปเช่นกัน โบราณท่านเปรียบเทียบเอาไว้ว่าอย่างนี้

ถ้าจับแมลงวันมาตัวหนึ่ง จับผึ้งมาตัวหนึ่ง เอามาใส่ขวดเดียวกัน พอเปิดฝาออกทั้งแมลงวันทั้งผึ้ง ก็บินตีคู่กันไป ผึ้งบินไปสักพักก็ไปหาดอกไม้หอม ๆ ดม พระอินทร์รับผึ้งไปดมดอกไม้หรือเปล่า เปล่าละ แล้วอะไรพามันไปละ ท่านบอกว่า ก็ **ความเสพคุณ** นะสิ ผึ้งคุ้นกับดอกไม้ก็เลยไปหาดอกไม้ดม พระอินทร์จะมารับ หรือไม่มา มันก็ไปของมันอย่างนั้น ส่วนเจ้าแมลงวันบินคู่ไปกับผึ้งสักพักหนึ่งมันไม่เอาแล้ว ผึ้งชวนไปดมดอกไม้ มันบอกว่าดอกไม้ฉันจะตายไป ไม่เห็นจะเข้าท่าเลย ว่าแล้วมันก็วกแผลิบไปหลังส้วม มันว่าที่นั่นหอมที่สุด ยมบาลมาเอาตัวไปหรือก็เปล่าอีก แต่ว่าความเสพคุณของแมลงวันเองนั่นแหละที่มาดึงตัวมันไป

เช่นเดียวกับคน คนจะไปนรกหรือสวรรค์ ก็ไปตามความเสพคุณ แต่คนโบราณท่านไม่ได้ใช้คำนี้หรอก ท่านบอกว่า **"ไปที่ชอบ ๆ"** ชอบอย่างไรก็ไปหาอย่างนั้นชอบนรกก็ไปนรก ชอบสวรรค์ก็ไปสวรรค์ เพราะฉะนั้นสร้างบุญไปเถอะนะ

ประการที่ 3 ตั้งใจรักษาศีลให้ดีนะลูก หรืออย่าไปหาความสุขบนความทุกข์ของคนอื่นนะลูก

ทำครบ 3 ประการนี้ ความสุขความเจริญก้าวหน้าในชีวิตก็จะเป็นของเรา อย่างแน่นอนจะมีเส้นกวยเตี๋ยวกวยจ๊ับ หรือไม่มี ก็ไม่เดือดร้อน เพราะคุณธรรม 3 อย่างนี้ เหนียวเกินกว่าเส้นกวยเตี๋ยวกวยจ๊ับ เหนียวกว่าเส้นลวดสลิงค์เสียอีก เพราะว่ามีเส้นพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าช่วยแน่ ๆ เลยนะ

ก็ขอฝากพวกเราไว้ด้วย ช่วยไปเขียนติดเอาไว้ที่หัวนอนเลยว่า ทนนะลูก สร้างบุญไปด้วยนะลูก แล้วก็รักษาศีลนะลูก 3 ข้อนี้ ถ้ารักษาไว้ดี ความรู้ที่ครูบาอาจารย์ให้มา และความสามารถที่ฝึกมาแทบตาย เราจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตัวเอง กับโรงพยาบาล กับพี่น้องร่วมชาติ กับมนุษยร่วมโลกได้อย่างสบาย คนที่มีลักษณะ 3 ประการนี้ ทั้งอดทน ทั้งตั้งใจสร้างบุญ ทั้งรักษาศีลอยู่ในตัวเสร็จ ไปยืนตรงไหนก็เป็นสุข เดินไปตรงไหนก็เป็นสุข นั่งก็เป็นสุข นอนก็เป็นสุข ไม่ต้องพะวงเลย แมต่อนจะตายก็ตายอย่างมีความสุข ไม่ต้องเป็นห่วงหรือกลัว ยมบาลจะมาจับตัวไป ยังไงก็ไปดีแน่

วิธีสร้างคุณธรรม 3 ประการ

คุณธรรมทั้ง 3 ประการนั้น จริง ๆ แล้ว จะให้เกิดขึ้นในใจเราเองทันทีนั้น เกิดไม่ได้หรอก ต้องสร้าง ต้องเพาะ ถ้าเป็นการแพทย์ก็ต้อง ปลูกวัคซีนกันละ วิธีสร้างก็ง่าย ๆ ท่านบอกเอาไว้ว่าอย่างนี้ว่า

ธรรมชาติของมนุษย์ เวลาลืมตาอยู่ที่นี่จะเห็นคนได้ทั่วโลก แต่ไม่เห็นอยู่คนหนึ่ง คือตัวเอง ถึงเห็นก็ไม่ชัด และที่บอกว่าเห็น ๆ กันนั้น ความจริงไม่เห็นหรอก ใครเคยเห็นหน้าตัวเองชัด ๆ บ้าง เคยไหม

ไม่มีมนุษย์คนไหนในโลกเคยเห็นหน้าตนเองชัด ๆ เลย ที่เห็นก็เห็นแต่เงาหน้าในกระจก แต่หน้าตัวเองนะไม่เห็นหรอก แล้วเราก็เลยวิจารณ์คนทั้งโลก คนโน้นเป็นอย่างโน้น คนนี้เป็นอย่างนี้ วิจารณ์ไปวิจารณ์มา ไม่เห็นมีใครดีเลย บางทีแม่แต่คุณพ่อคุณแม่ก็ยังไม่ถูกใจเราอย่างนั้นยังงี้ เห็นมีดีอยู่คนเดียวนะแหละ ใคร..ก็ตัวเองไงละ

ขนาดไม่เห็นหน้ามันนะ เห็นแต่เงายังว่า โอ้ย ดีจริง ๆ เชียวแหละคนนี้นะ แล้วจะทำอย่างไรกันนี้ ท่านก็บอกว่า หัดหลับตาลงเสียบ้าง ทุกคืนก่อนนอน หลับตาสวดมนต์เสียก่อนใครจะนับถือศาสนาอะไรก็ตาม ขอให้หลับตา แล้วสวดมนต์กันบ้าง เพราะเมื่อเราหลับตาลง เราจะไม่เห็นใครในโลกนี้อีก แล้วใจของเรา ก็จะสงบลง ๆ ตามอำนาจมนต์ที่เราสวด

แม้จะไม่ได้มีสมาธิเก่งกาจเหมือนอย่างหลวงพ่อ หลวงปู่ หลวงตาทั้งหลาย แต่สิ่งที่เราจะได้หลังจากสวดมนต์ไปได้ระดับหนึ่งจนใจสงบพอสมควรแล้ว เราจะไม่เข้าข้างตัวเอง ความลำเอียงมันหลุดไปโดยปริยาย แล้วตอนนั้นแหละ เราจะเริ่มเห็นตัวเองในมโนภาพ (ส่วนที่ดีก็เห็น ส่วนที่ไม่ดีก็เห็น ที่ดีก็จะได้ทำให้อิ่ง ๆ ขึ้นไป ที่ไม่ดีก็จะได้เลิกเสีย

เมื่อก่อนเราเคยชอบว่า คนโน้นชั่ววอกวากดิน คนนี้ชั่ววอกวากดิน วันนี้เพิ่งเห็น อ้อ...ตัวจริงอยู่เนี่ยเอง จะได้เลิกเสียตั้งแต่วันนั้น ถ้าทุกคนได้สำรวจตัวเองอย่างนี้บ่อย ๆ เข้า ได้สวดมนต์ก่อนนอนทุกคืน สวด อิติปิ โส ภควา ก็ได้ แล้วแถมนั่งสมาธิทุกคืนอีกด้วย ลึกหนึ่งเมื่อยก็แล้วกัน เมื่อยเมื่อไหร่ก็พัก แต่หนึ่งวงไม่เอานะ เพราะแค่คิดจะนั่งมัน่วงเสียก่อนแล้ว ไม่เอาละอย่างนั้น ทำอย่างนี้ทุกคืน ๆ คุณธรรม 3 ประการนั้นจะค่อย ๆ ถูกเพาะขึ้นมาในใจ แล้วโตวันโตคืน เป็นความสำเร็จของเราต่อไปในภายภาคหน้า

สำหรับวันนี้เอาตามากก็ขอจบแต่เพียงแค่นี้

ด้วยอำนาจบารมีธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจก พุทธเจ้าทั้งหลาย พระอรหันตเจ้าทั้งหลาย และอำนาจบารมีธรรมที่พวกเราทั้งหลายได้ตั้งใจฟังธรรมบรรยายมา ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งสมมติว่าอวสานนี้ ตลอดจนความปรารถนาดีที่พวกเราแต่ละคนไข้ ต่อเพื่อนร่วมโลก คือตั้งใจรักษาพยาบาลเขาให้หายป่วย หายไข้ ตลอดมา และบุญบารมีที่พวกเราทุกคนจะสั่งสมให้อิ่ง ๆ ขึ้นต่อไปในภายหน้า ขออำนาจบุญบารมีธรรมทั้งหลายเหล่านั้น จงประมวลรวมเข้าด้วยกัน ให้เป็นตบะเป็นเดชะ เป็นพลวบัจจัย ส่งเสริมดลบันดาล อภิบาลคุ้มครองปกป้องรักษา ให้ทุกท่านในที่นี้ จงปราศจากเสียซึ่งสรรพทุกข์ สรรพโศก สรรพโรค สรรพภัย สรรพเคราะห์ เสนียดจัญไรใด ๆ อย่าได้มาแผ้วพาน ให้มีความสุขให้มีความเจริญ ทั้งด้านกิจการงานที่ทำอยู่ จนกระทั่งถึงที่สุดในสายงานนั้น ๆ เมื่อปฏิบัติธรรม ก็ขอให้สามารถเข้าถึงธรรม ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยง่าย บรรลุมรรคผลนิพพานโดยง่าย จงทุกท่านเทอดู